

КОНЦЕПЦІЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ДЕРЖАВНОЇ МИТНОЇ СПРАВИ ПІДРОЗДІЛАМИ ТА ОРГАНАМИ МИТНОГО СПРЯМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

О.П. Федотов

*доцент, кандидат юридичних наук,
докторант кафедри морського та митного права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

Постановка проблеми. Глибинний аналіз і зіставлення державотворчих процесів в Україні в умовах незалежності дозволяють стверджувати, що важливим і нагальним у світлі загальних світових тенденцій та практики є проведення цілої низки реформ у нашій країні: децентралізація влади з переданням повноважень та фінансів з «гори» до «низу», демонополізація енергетичного та сировинного вітчизняних ринків, деолігархалізація певних галузей та секторів української економіки, національна податкова реформа восени 2015 р. тощо. Це основний, але цілком невичерпний перелік найважливіших завдань, що вирішуються на сьогодні в нашій країні.

Не є виключенням й державна митна політика, а точніше, концепція реалізації державної митної політики у сфері державної митної справи, особливо під час кадрової турбулентності, що виникла внаслідок звільнень та послідоючих призначень очільників та керівників вищої ланки системи Державної фіскальної служби України (далі – ДФС України), що відбувались упродовж усієї весни 2015 р. У зв'язку з чим наукова та практична цінність та актуальність проведеного дослідження не викликає сумнівів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженням та вивченням особливостей реалізації державної митної політики у сфері державної митної справи займалась досить розгалужена плеяда вітчизняних вчених та практиків митної галузі: Г.І. Башнянин, І.Г. Бережняк, Н.А. Білова, О.П. Гребельник, Є.В. Додін, О.О. Зошенко, Л.М. Івашова, С.В. Ківалов, В.Т. Комзюк, Б.А. Кормич, Ю.Д. Кунєв, С.Г. Шевченко, А.Б. Лялька, В.П. Науменко, П.В. Пашко, П.Я. Пісний, Д.В. Приймаченко, К.К. Сандровський, С.С. Терещенко, Г.С. Третьак, С.А. Трофімов та інші. Але питання реалізації державної митної політики у сфері державної митної справи через систему та структуру підрозділів та органів митного спрямування ДФС України, що виконують завдання, покладені на ДФС України, не знайшли свого належного вирішення.

Мета статті. Сформувати основи концепції реалізації державної політики у сфері державної митної справи підрозділами та органами митного спрямування ДФС України.

Основні результати дослідження. Інтеграція України до європейського політичного, економічного та правового простору – процес дуже складний та

неоднозначний. Тому правильне вирішення питань вдосконалення системи регулювання зовнішньоекономічної діяльності для підвищення її ефективності, визначення принципів і напрямів удосконалення, застосування необхідних інструментів регулювання має важливе теоретичне і практичне значення, адже на цьому шляху існує чимало загроз: зниження експортного потенціалу, створення конкуренції для вітчизняних виробників товарів тощо.

Важливо звернути увагу на те, що досвід економічно розвинутих країн світу показує, що державна політика має окреслювати рамки економічної діяльності учасників економічних відносин, стимулюючи або стримуючи її залежно від наявних економічних пріоритетів. При цьому одним із головних завдань регулювання економічної системи є підтримання динамічної рівноваги між спрощенням організації діяльності суб'єктів ЗЕД та державним контролем за нею для досягнення визначених державою показників.

Економічним інструментом держави для реалізації її митної та зовнішньоекономічної політики є державна митна справа. Поняття державної митної справи та державної митної політики існують на законодавчому й доктринальному рівнях. Проте, незважаючи на той факт, що на законодавчому рівні визначення державної митної справи є доволі детальним, слід звернути увагу на проблему доктринальних його інтерпретацій. Крім того, нині існують різні підходи у формуванні цілей, змісту, сутності та визначень поняття державної митної політики та державної митної справи.

Так, державну митну справу може бути визначено з точки зору трьох основних підходів: політичного, управлінського та діяльнісного.

Політичний підхід до розуміння державної митної справи є достатньо поширеним у юридичній літературі. Так, К.К. Сандровський розуміє митну справу як сукупність різноманітних засобів впровадження митної політики, які забезпечують економічну охорону кордонів держави. Проте, митна політика не є тотожною митній справі, оскільки здійснюється також поза її межами. При цьому митна справа має внутрішній (захист вітчизняного товаровиробника, національної економіки в цілому) та зовнішній (створення найбільш сприятливих умов для участі в міжнародному торгово-економічному обігу) аспекти [16, с.7–9]. На думку К.К. Сандровського, митна справа є транснаціональним політико-правовим явищем, оскільки зачіпає права й інтереси інших країн [17, с.9–46].

Управлінський підхід до розуміння державної митної справи полягає у тому, що сутність митної справи як функції управління зводиться до аналізу об'єктивної й достовірної інформації щодо ситуації у відповідній сфері зовнішньоекономічної діяльності, перевірці стану виконання управлінських рішень, покладених завдань та установлених нормативних приписів, нагляді за дотриманням норм і встановлених стандартів під час переміщення товарів і предметів через митний кордон країни [1, с.12].

На думку В.М. Пруса та В.М. Пітерської, митна справа є комплексним феноменом, який охоплює такі складові: митну політику, порядок переміщення через митний кордон товарів і транспортних засобів, митні режими, митно-тарифне регулювання, митні платежі, митне оформлення, митний контроль,

митну статистику, визначення поняття контрабанди та проведення дізнання, митні правила й засоби юридичної відповідальності за митні правопорушення, провадження в справах про порушення митних правил, судовий розгляд справ про порушення митних правил [15, с.18–19].

Найбільш популярним у науковій та навчальній літературі є діяльнісний підхід. На нашу думку, це цілком закономірно, оскільки саме з точки зору діяльності можна розкрити державну митну справу як особливу сферу діяльності держави, а відтак – основи державної митної політики.

Щоб помилково не йти у фарватері чужих ідей та з огляду на законодавчі й доктринальні дефініції державної митної справи та державної митної політики, ми вважаємо, що ст.5 та ст.7 Митного кодексу України (далі – МК України) необхідно розглядати в сукупності та в тісному взаємозв'язку зі ст.543 та ст.544 МК України [2]. Враховуючи це, можемо припустити, що державна митна політика – це урядові концепції, плани з їх реалізації із зазначеними заходами та інший правовий інструментарій, що розробляється, впроваджується й втілюється у сферу державної митної справи за її концептуальними напрямками. В свою чергу, державна митна справа – це діяльність (службові етапи, дії, операції, рішення, у разі здійснення яких реалізується державна політика у сфері державної митної справи) органів митного спрямування ДФС України, що діють за єдиним призначенням та за єдиним напрямом з метою виконання покладених на ДФС України завдань з питань державної митної справи.

Необхідно зазначити, що діяльність органів митного спрямування ДФС України з виконання покладених на ДФС України завдань з питань державної митної справи побудована за внутрішніми комунікаціями ДФС України – комунікаціями усередині системи ДФС України, включаючи підрозділи її апарату, територіальні органи та підвідомчі структури. В науковій літературі розрізняють:

- вертикальні комунікації – між керівництвом і співробітниками;
- горизонтальні комунікації – між різними підрозділами (і їх співробітниками), між якими не існує відносин керівництва та підпорядкування [7, абз.4 Глосарію].

На вертикальних та горизонтальних внутрішніх комунікаціях ДФС України базується підмурак системи та структура ДФС України, а також її невід'ємної складової – системи та структури органів митного спрямування ДФС України.

Система ДФС України – це організаційно-штатна сукупність внутрішніх комунікацій ДФС України, що діють за своїм призначенням та в межах своїх повноважень у напрямку реалізації державної податкової політики, державної політики у сфері державної митної справи, державної політики з адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, державної політику у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування податкового, митного законодавства, а також законодавства з питань сплати єдиного внеску.

Структура ДФС України – це організаційно-штатна складова, яка побудована на основі вертикальних та горизонтальних внутрішніх комунікацій ДФС України, що містить утверджену чисельність підрозділів апарату, територіальних органів, інших підвідомчих структур, які виконують покладені на ДФС України завдання за встановленою субординацією й за сформованою територіальною мережею.

Структура ДФС України є невід’ємною частиною системи ДФС України. Оскільки єдність системної вертикалі та горизонталі внутрішніх комунікацій ДФС України і побудованої на її основі структури підрозділів апарату, територіальних органів, підвідомчих структур ДФС України розмежовано і збалансовано між собою відповідно до призначення та в межах повноважень. Проте, структура ДФС України несе важливі властивості для системи ДФС України, оскільки встановлює способи організації та співвідношення своїх структурних складових у системній вертикалі та горизонталі внутрішніх комунікацій ДФС України.

Отже, враховуючи призначення та повноваження ДФС України, що визначені законодавством України, можемо констатувати, що система ДФС України та структура ДФС України є різнорівневими та багатоланковими.

Систему органів ДФС України можливо умовно розділити за двома рівнями:

I рівень – центральний (апарат ДФС України);

II рівень – регіональний (територіальні органи ДФС України).

Центральний рівень (апарат ДФС України) – це вища, адміністративно-керівна, владно-розпорядча, контрольна-координаційна структура, що входить до системи ДФС України. Єдиний адміністративний центр, яким являється апарат ДФС України, здійснює моніторинг та забезпечує контроль за реалізацією територіальними органами ДФС України повноважень ДФС України.

Регіональний рівень (територіальні органи ДФС України) – це підпорядковані системі ДФС України профільні та галузеві структури, що діють на місцях за встановленою субординацією та за сформованою територіальною мережею і забезпечують реалізацію повноважень ДФС України у зонах своєї діяльності.

Структуру органів ДФС України можливо умовно розділити за трьома ланками: вища, середня та низова ланки.

До вищої ланки структури апарату ДФС України відносяться: інститут керівництва ДФС України (штатно-посадові одиниці: Голова ДФС України, заступники Голови ДФС України за напрямками діяльності (згідно з розподілом обов’язків між керівництвом ДФС України)), а також такі структурні утворення апарату ДФС України з їх штатно-посадовими одиницями:

– департаменти та головні управління, що діють на правах департаментів;

– управління, а також штаби в складі департаментів та головних управлінь, що діють на правах департаментів;

- відділи в складі департаментів, головних управлінь, що діють на правах департаментів та управлінь;
- сектори в складі відділів департаментів, головних управлінь, що діють на правах департаментів та управлінь [4].

До вищої ланки, зокрема, можливо віднести також спеціалізовані підрозділи та департаменти ДФС України з їх особовим складом (Спеціалізована лабораторія з питань експертизи та досліджень ДФС України; Департамент спеціалізованої підготовки та кінологічного забезпечення ДФС України; Інформаційно-довідковий департамент ДФС України) [14], а також колегіально-дорадчі та інші допоміжні структури ДФС України.

До середньої ланки структури апарату ДФС України відносять структури територіальних органів ДФС України, що діють в межах областей (регіонах) України або на всій території України. Структурними складовими територіальних органів ДФС України середньої ланки є: головні управління ДФС України в областях; головне управління ДФС України в місті Києві; міжрегіональне головне управління ДФС України – Центральний офіс з обслуговування великих платників; митниці ДФС України (враховуючи Енергетичну митницю ДФС України [11]) та їх штатно-посадові одиниці [13, пп. 1.1–1.4; 8].

Низова ланка: структури територіальних органів ДФС України, що діють у районах, містах, районах у містах областей (регіонах) України. Структурні складові територіальних органів ДФС України низової ланки, складають: спеціалізовані державні податкові інспекції з обслуговування великих платників (у м. Дніпропетровську, Донецьку, Запоріжжі, Луганську, Львові, Одесі, Харкові) міжрегіонального головного управління ДФС України; відокремлені підрозділи митниць ДФС України – митні пости та відділи митного оформлення митниць ДФС України (враховуючи відокремлені підрозділи Енергетичної митниці ДФС України); державні податкові інспекції у районах, містах (крім міста Києва), районах у містах та об'єднані державні податкові інспекції головних управлінь ДФС України в областях та у м. Києві; оперативні підрозділи податкової міліції та слідчі підрозділів фінансових розслідувань, що діють у складі структур державних податкових інспекцій ДФС України у районах, містах (крім м. Києва), районах у містах, об'єднаних та спеціалізованих державних податкових інспекцій ДФС України [13, пп. 1.5.–1.6, 1.9 п. 1; 8].

Тепер власне про підрозділи та органи митного спрямування ДФС України.

Митне спрямування ДФС України простежується у діяльності окремих підрозділів її апарату та окремих її територіальних органів по виконанню покладених на них завдань, що визначені законодавством України з питань державної митної справи. Серед цих завдань: створення в межах своєї компетенції сприятливих умов для розвитку зовнішньоекономічної діяльності, захист митних інтересів України, реалізація державної політики у сфері державної митної справи.

До підрозділів та органів митного спрямування ДФС України відносяться:

- підрозділи митного спрямування апарату ДФС України;

– територіальні органи митного спрямування ДФС України.

Підрозділами митного спрямування апарату ДФС України є департаменти апарату ДФС України, які є структурними підрозділами ДФС України, що виконують функції та процедури, спрямовані на реалізацію державної політики у сфері державної митної справи. Роботу департаментів митного спрямування апарату ДФС України спрямовує і координує заступник Голови ДФС України (згідно з наказом ДФС України про розподіл обов'язків між керівництвом ДФС України).

Отже, департаменти митного спрямування апарату ДФС України виступають в якості головних підрозділів зі спрямування і координації діяльності митниць ДФС України (як територіальних органів митного спрямування ДФС України на місцях) з виконання покладених на них завдань. При цьому департаменти митного спрямування апарату ДФС України здійснюють збір та узагальнення пропозицій і прогнозувань, що надходять від митниць ДФС України в процесі виконання покладених на них завдань, а також організовують підготовку підсумкових рішень, виходячи із своїх основних завдань та функцій, що сприяє підготовці пропозицій щодо забезпечення формування державної політики у сфері державної митної справи для внесення їх на розгляд Міністру фінансів України.

До головних підрозділів митного спрямування апарату ДФС України, зокрема, відносяться: Департамент організації митного контролю та митного оформлення ДФС України; Департамент адміністрування митних платежів та митно-тарифного регулювання ДФС України; Департамент аналізу ризиків та протидії митним правопорушенням ДФС України; Департамент розвитку митної справи ДФС України [4, абз.абз. 1–2 пп. 2.2 п. 2].

До територіальних органів митного спрямування ДФС України відносяться митниці ДФС України та їх структури [8].

Митниця ДФС України – це територіальний орган митного спрямування, який підпорядковується ДФС України. Митниця забезпечує реалізацію повноважень ДФС України у зоні своєї діяльності. Основними завданнями митниці ДФС України є забезпечення реалізації державної митної політики у сфері державної митної справи та боротьби з правопорушеннями під час застосування митного законодавства, здійснення в межах своїх повноважень контролю за надходженням до бюджетів та державних цільових фондів податків і зборів, митних та інших платежів [12, п.п. 1, 3].

Структурами митниці ДФС України є, перш за все, підрозділи, що складають її адміністрацію та її відокремлені структурні підрозділи: митні пости та відділи митного оформлення.

Основними в реалізації державної політики у сфері державної митної справи митницями ДФС України як територіальними органами митного спрямування ДФС є принципи територіальності та спеціалізації.

Принцип територіальності митниць ДФС України проявляється у зонах їх діяльності, тобто територіальності визначеності для їх службової діяльності, яка відповідає території однієї чи кількох адміністративно-територіальних одиниць. Зона діяльності митниці – це територія її службової відповідальності.

ті, у межах якої реалізуються повноваження митниці, що проявляються в організації та проведенні заходів із виконання покладених на митницю завдань. Отже, беззаперечно, територія службової відповідальності митниці може вважатися територією її службового обслуговування, в межах якої митниця як сервісна служба (а не тільки як територіальний орган митного спрямування державної виконавчої влади або як контролююче відомство) здійснює сервісне обслуговування відповідно до законодавства України з питань державної податкової та митної справи платників податків, що здійснюють ЗЕД та громадян, які, виходячи із особистих, сімейних, інших потреб здійснюють переміщення товарів через митний кордон України.

Зони діяльності (території службової відповідальності або території службового обслуговування) митниць ДФС України, визначаються Кабінетом Міністрів України для тієї чи іншої митниці окремо [14]. Проте, зони діяльності митниць ДФС України, що визначені відповідно до територіального поділу України, у межах яких митниці реалізують свої повноваження, відповідають території однієї чи декількох адміністративно-територіальних одиниць України або всій митній території України. Тобто, митниця як територіальний орган митного спрямування ДФС України на місцях, що організовує та проводить заходи із виконання покладених на неї завдань, здійснює свої повноваження в межах обласних (регіональних) центрів, а її відокремлені підрозділи (митні пости) – у межах районних центрів областей (регіонів). Митниці ДФС України в зонах своєї діяльності (територіях службової відповідальності або територіях службового обслуговування) представлені адміністративними будівлями та службовими приміщеннями територіальних органів митного спрямування ДФС України, а також центрами обслуговування платників (де надаються адміністративні послуги у сфері державної митної справи за зверненням заявників).

В якості тематичних прикладів можливо привести зони діяльності (території службової відповідальності або території службового обслуговування) деяких митниць ДФС України:

– зона діяльності Одеської митниці ДФС України – Одеська область; Херсонської митниці ДФС України – Херсонська область, Автономна Республіка Крим, м. Севастополь; Енергетичної митниці ДФС України – митна територія України в частині митного контролю та митного оформлення товарів відповідно до повноважень, визначених Міністерством фінансів України; Київської митниці – Київська область, за винятком зони відчуження ЧАЕС, м. Славутич і смт. Вільча та питань, віднесених до компетенції Київської міської митниці ДФС України [8].

Принцип спеціалізації митниць ДФС України виявляється у виконанні митницями завдань із забезпечення реалізації митної політики у сфері державної митної справи, що здійснюється митницею за своїм призначенням та в межах повноважень. При цьому повноваження митниці як територіального органу митного спрямування ДФС України на місцях є невід'ємною частиною повноважень ДФС України, що визначені Кабінетом Міністрів України [6] та

які реалізуються митницею у зоні своєї діяльності (території службової відповідальності або території службового обслуговування).

Спеціалізацію митниць ДФС України не слід плутати з діяльністю спеціалізованих департаментів та органів ДФС України: Спеціалізованої лабораторії з питань експертизи та досліджень ДФС України; Департаменту спеціалізованої підготовки та кінологічного забезпечення ДФС України; Інформаційно-довідкового департаменту ДФС України [14]. Оскільки діяльність зазначених спеціалізованих департаментів та органів ДФС України не передбачає жодним чином здійснення їх особовим складом митних формальностей з митного контролю та митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України. Але до їх повноважень відноситься забезпечення митниць ДФС України експертно-дослідними висновками й пропозиціями зі складних та проблемних питань, що виникають під час здійснення митного контролю та митного оформлення товарів, які переміщуються через митний кордон України, програмно-інформаційними комплексами та інформаційно-технічними системами, потужності яких особовий склад митниць ДФС України використовує під час здійснення митного контролю та митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України, передовим науково-прикладним досвідом в навчальному процесі, що розрахований на посадовий склад митниць ДФС України та кінологів України. А отже, діяльність спеціалізованих департаментів та органів ДФС України повинна сприяти постійній, безперервній та ефективній роботі митниць ДФС України із забезпечення реалізації повноважень ДФС України незалежно від адміністративно-територіального базування чи дислокації їх структурних складових.

Беззаперечно, основним завданням митниць ДФС України є, зазвичай, здійснення митного контролю та митного оформлення товарів, які переміщуються платниками податків, що здійснюють ЗЕД та громадянами через митний кордон України. Отже, посадові особи митниць ДФС України здійснюють митне очищення з подальшою легалізацією у митному відношенні усіх об'єктів матеріального світу, що класифіковані за кодами 97 груп згідно з Українською класифікацією зовнішньоекономічної діяльності України (далі – УКТ ЗЕД).

Однак, певні товари оформлюються у митному відношенні тільки окремими митницями ДФС України. Так, наприклад, на сьогодні утворена (вже у третій раз) Енергетична митниця ДФС України здійснює митне оформлення тільки трьох груп товарів: нафтопродуктів, скрапленого газу, речовин, що використовуються як компоненти моторних палив, палива моторного альтернативного; газу природного у газоподібному стані, нафти сирій, аміаку безводного; електроенергії [9].

Слід зазначити, що підрозділи ліквідованої Енергетичної регіональної митниці Державної митної служби України здійснювали митний контроль та митне оформлення більш широкого кола товарів, які переміщувались через митний кордон України. До таких товарів відносились: нафта або нафтопродукти сирі з бітумінозних мінералів: 2709 00 згідно з УКТ ЗЕД; газ нафтовий та інші вуглеводні у газоподібному стані: 2711 згідно з УКТ ЗЕД; кокс нафтовий, бітум нафтовий та інші залишки від переробки нафти або бітумінозних

порід: 2713 згідно з УКТ ЗЕД; електроенергія: 2716000000 згідно з УКТ ЗЕД; мастильні матеріали: 3403191000, 3403199100, 3403991000 згідно з УКТ ЗЕД; неопромінені паливні елементи (твели): 8401300000 згідно з УКТ ЗЕД; вагони, спеціально передбачені для транспортування вантажів з високою радіоактивністю: 8606911000 згідно з УКТ ЗЕД; чохла для транспортування відпрацьованого ядерного палива: 7309009000 згідно з УКТ ЗЕД [10] тощо.

Втім необхідно зауважити, що час від часу реорганізована на сьогодні Державна митна служба України гребувала здоровим глуздом та закріплювала за окремими митницями повноваження з митного оформлення так званих, як здавалося тодішнім очільникам Державної митної служби України, «корупційноємних товарів», що ввозились на митну територію України платниками податків, які здійснюють ЗЕД. Тобто товарів з високим ступенем ризику в питаннях їх оподаткування: товарів, що класифікуються у товарній групі 06 (за винятком товарної підкатегорії 0602 90 10 00 – (0602) інші живі рослини (включаючи їх коріння), живці та підщепи; міцелій грибів: (060290) інші:) – «Живі дерева та інші рослини; цибулини, коріння та інші аналогічні частини рослин; зрізані квіти і декоративна зелень» та у товарних позиціях 8703 – «Автомобілі легкові та інші моторні транспортні засоби, призначені головним чином для перевезення людей (крім моторних транспортних засобів товарної позиції 8702), включаючи вантажопасажирські автомобілі-фургони та гоночні автомобілі», 9401 – «Меблі для сидіння (крім включених до товарної позиції 9402), які перетворюються або не перетворюються на ліжка, та їх частини», 9403 – «Інші меблі та їх частини» згідно з УКТ ЗЕД [5] тощо. Отож, як-то кажуть, це вже справи давно минулих днів.

Проведене дослідження дозволяє сформулювати визначення поняття системи та структури органів митного спрямування ДФС України. Так, система органів митного спрямування ДФС України – це окрема ланка в системі органів ДФС України, що діє за своїм призначенням та в межах своїх повноважень у напрямі реалізації державної політики у сфері державної митної справи.

В свою чергу, структура органів митного спрямування ДФС України – це окремий рівень в структурі органів ДФС України, що містить утверджену чисельність підрозділів апарату, територіальних органів, які виконують покладені на ДФС України завдання, визначені законодавством України з питань державної митної справи.

Отже, структуру органів митного спрямування ДФС України становить сукупність структурних складових (підрозділів апарату митного спрямування ДФС України та територіальних органів митного спрямування ДФС України), штатних посад (передбачених у структурних підрозділах), затвердженій кількості штатних одиниць посадових осіб ДФС України (передбаченої штатно-посадовими розкладами структурних підрозділів), субординації (між керівництвом і співробітниками митного спрямування ДФС України та між різними підрозділами апарату митного спрямування ДФС України та територіальних органів митного спрямування ДФС України (та їх співробітниками), між якими не існує відносин керівництва і підпорядкування), сформована терито-

ріальна мережа (створена для забезпечення відомчої розгалуженості структурних підрозділів).

Беручи до уваги увесь загал вищенаведених тез та враховуючи при цьому низку організаційно-розпорядчих актів ДФС України, можемо констатувати, що концепція реалізації державної митної політики у сфері державної митної справи підрозділами та органами митного спрямування ДФС України – це концептуально визначений порядок дій підрозділів апарату митного спрямування ДФС України та територіальних органів митного спрямування ДФС України, що здійснюється ними за своїм призначенням та в межах повноважень у напрямі реалізації державної політики у сфері державної митної справи та який спрямовано на виконання покладених на ДФС України завдань, визначених законодавством України з питань державної митної справи.

Тобто, підрозділи митного спрямування апарату ДФС України (департаменти митного спрямування ДФС України та їх структури) здійснюють моніторинг, координацію, контроль, спрямування усіх напрямів діяльності митниці ДФС України та її структур, що задіяні в реалізації повноважень ДФС України на місцях. Отже, кожній окремій структурі митниць ДФС України відповідає аналогічна, але вже структура департаментів митного спрямування апарату ДФС України, які скеровує митниці ДФС України та їх структури на виконання покладених на ДФС України завдань, визначених законодавством України з питань державної митної справи за сформованою територіальною мережею митниць ДФС України.

Висновок. Сьогоднішні підрозділи апарату та територіальні органи митного спрямування ДФС України не отримали ні інновацій, ні бодай якихось покращень для поліпшення ситуації в питаннях прозорості реалізації державної політики у сфері державної митної справи. Уся публічність сходиться кутом на призначенні одних очільників ДФС України та звільненні з посад чи виходу у відставку інших. В цьому аспекті не є виключенням й кадрова чехарда на місцях, що охоплює територіальні органи митного спрямування ДФС України як тільки–но призначається новий Голова ДФС України. На жаль, українська система координат не надає сьогодні змоги наочно й прозоро спостерігати за реалізацією державної митної політики у сфері державної митної справи. Оскільки зазначені кроки є контраверсійними та такими, що не призводять до суттєвих позитивних зрушень в діяльності митниць ДФС України, що реалізують повноваження ДФС України на місцях.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Гребельник О.П.* Митна справа : [підручник] / О.П. Гребельник. – [3-є вид., перероб. та доп.] – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 472 с.
2. Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012 р. № 4495-VI // Урядовий кур'єр. – 2012. – № 86. – с. 9–26.
3. *Пашко П.В.* Щодо термінів «митна політика» та «митна справа» / П.В. Пашко // Вісник Академії митної служби України. – 2012. – № 2. – С. 7–14.
4. Про введення в дію Структури та Штатного розпису Державної фіскальної служби України: наказ Державної фіскальної служби України від 09.07.2014 р. № 1

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/diyalnist-/zakonodavstvo-pro-diyalnis/nakazi-pro-diyalnist/63704.html>

5. Про визначення зон діяльності митних органів: Наказ Державної митної служби України від 10.01.2011 р. № 10 // Митна газета. – 2011. – № 3. – С. 12–16.

6. Про Державну фіскальну службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2014 р. № 236 // Урядовий кур'єр. – 2014. – № 120. – С. 12–13.

7. Про затвердження Кадрової стратегії Міністерства доходів і зборів України на 2013–2018 роки: наказ Міністерства доходів і зборів України від 23.12.2013 р. № 834 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minrd.gov.ua>

8. Про затвердження Класифікатора ДФС, митниць ДФС, їх структурних підрозділів, спеціалізованих департаментів і органів ДФС з питань державної митної справи: наказ Державної фіскальної служби України від 20.11.2014 р. № 315 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/mitne-zakonodavstvo/nakazi/63374.html>

9. Про затвердження Переліку товарів, митне оформлення яких здійснюється Енергетичною митницею Державної фіскальної служби України: Наказ Міністерства фінансів України від 20.04.2015 р. № 448 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 38. – Ст.1157.

10. Про затвердження Переліку товарів, митний контроль та митне оформлення яких здійснюється підрозділами Енергетичної регіональної митниці: наказ Державної митної служби України від 30.09.2004 р. № 714 // Таможенний брокер. – 2004. – № 11. – С. 59–62 (втратив чинність).

11. Про затвердження Положення про Енергетичну регіональну митницю ДФС: Наказ Державної фіскальної служби України від 01.09.2014 р. № 96.

12. Положення про Одеську митницю: Наказ Державної фіскальної служби України від 27.08.2014 р. № 81.

13. Про затвердження типових структур територіальних органів ДФС: Наказ Державної фіскальної служби України від 12.09.2014 р. № 129.

14. Про утворення територіальних органів Державної фіскальної служби та визнання такими, що втратили чинність, деяких актів Кабінету Міністрів України: Постанова Кабінету Міністрів України від 06.08.2014 р. № 311 // Урядовий кур'єр. – 2014. – № 145. – С. 10–13.

15. Прусс В.М. Організація митної справи в Україні: [навч. посібник] / В.М. Прусс, В.М. Пітерська. – О. : Фенікс, 2009. – 254 с.

16. Сандровский К.К. Международное таможенное право: [учебник] / К.К. Сандровский. – К. : Знання, 2000. – 464 с.

17. Сандровский К.К. Таможенное право в Украине: национальное и международное: [учеб. пособие] / К.К. Сандровский. – К. : Вентури, 2000. – 208 с.

Федотов О.П. Концепція реалізації державної політики у сфері державної митної справи підрозділами та органами митного спрямування Державної фіскальної служби України

У статті зроблено спробу сформулювати основи концепції реалізації державної політики у сфері державної митної справи через дослідження системи та структури підрозділів та органів митного спрямування Державної фіскальної служби України, що виконують завдання, покладені на ДФС.

Ключові слова: державна митна справа, вертикальні та горизонтальні внутрішні комунікації ДФС, система органів ДФС, структура органів ДФС, апарат ДФС, територіальні органи ДФС, підрозділи митного спрямування апарату ДФС,

митниця, територіальність, спеціалізація, концепція реалізації державної політики у сфері державної митної справи.

Федотов А.П. Концепция реализации государственной политики в сфере государственного таможенного дела подразделениями и органами таможенного направления Государственной фискальной службы Украины

В статье сделана попытка сформировать основы концепции реализации государственной политики в сфере государственного таможенного дела через исследование системы и структуры подразделений и органов таможенного направления Государственной фискальной службы Украины, выполняющих задачи, возложенные на ГФС.

Ключевые слова: государственное таможенное дело, вертикальные и горизонтальные внутренние коммуникации ГФС, система органов ГФС, структура органов ГФС, аппарат ГФС, территориальные органы ГФС, подразделения таможенного направления аппарата ГФС, таможня, территориальность, специализация, концепция реализации государственной политики в сфере государственного таможенного дела.

Fedotov A.P. The concept of implementation of state policy in the sphere of state customs affair by subdivisions and bodies of customs area of the State Fiscal Service of Ukraine

In the article we attempt to form a basis of the concept of state policy in sphere of state customs affair through the research of system and structure of subdivisions and bodies of customs area of the State Fiscal Service of Ukraine, which perform the tasks entrusted to the SFS.

Keywords: state customs affairs, vertical and horizontal internal communications of the SFS, system of bodies of the SFS, structure of bodies of the SFS, machinery of the SFS, territorial bodies of the SFS, subdivisions of customs area of the SFS machinery, customs, territoriality, specialization, the concept of state policy in the sphere of state customs affairs.

Стаття надійшла до редакції 22.05.2015.